

Afdelingen for videregående
uddannelser og internationalt
samarbejde

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.
Tlf. 3392 5600
Fax 3395 541
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

**Samlenotat ministerrådsmøde (uddannelse og ungdom) den 26. -
27. november 2009**

11. november 2009
Sags nr.:
075.90D.251

Uddannelse:

1. Forslag til rådskonklusioner om læreres og skolelederes faglige udvikling

- *vedtagelse*

(s. 2)

2. Forslag til rådskonklusioner om uddannelse af børn med indvandrerbaggrund

- *vedtagelse*

- *udveksling af synspunkter*

(s. 8)

3. Forslag til budskaber om uddannelsesområdets bidrag til diskussionen om den fremtidige Post-Lissabonstrategi

- *vedtagelse*

(s. 12)

4. Forslag til rådskonklusioner om udvikling af uddannelsessystemernes rolle i en fuldt fungerende videntrekant

- *vedtagelse*

(s. 14)

5. Drøftelse om mangfoldighed og åbenhed – motivation til topkvalitet inden for europæisk videregående uddannelse

- *præsentation af Kommissionsrapport*

- *udveksling af synspunkter*

(s. 18)

Ungdom:

10. Forslag til resolution om nye rammer for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet

- vedtagelse
- udveksling af synspunkter

(s. 24)

Uddannelse:**Pkt. 1: Forslag til rådskonklusioner om læreres og skolelederes faglige udvikling**

- vedtagelse

1. Resumé

Baggrunden for rådskonklusionerne er det uformelle ministermøde i Göteborg den 23. – 24. september 2009, hvor lærere og skoleledere var sat på dagsordenen. Formålet med de foreliggende rådskonklusioner er at opfordre til, at især nyuddannede lærere modtager relevant struktureret støtte i deres arbejde, samt at skoleledere besidder de nødvendige kompetencer for at sikre et tilfredsstillende læringsmiljø.

2. Baggrund

Baggrunden for rådskonklusionerne er det uformelle ministermøde i Göteborg den 23. – 24. september 2009, hvor lærere og skoleledere var sat på dagsordenen. Rådskonklusionerne afspejler generelt diskussionen blandt ministrene under mødet i Göteborg.

Rådskonklusionerne tager desuden udgangspunkt i 1) Det Europæiske Råds konklusioner fra den 23. – 24. marts 2000 i Lissabon vedr. lærermobilitet, 2) Strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet indtil 2010, 3) Rådskonklusionerne fra den 27. juni 2002 om livslang læring, 4) Den fælles rapport på uddannelsesområdet fra den 26. februar 2004, 5) Den fælles rapport på uddannelsesområdet fra den 23. februar 2006, 6) Rådskonklusionerne fra den 14. november 2006 vedr. effektivitet og lige muligheder, 7) Rådskonklusionerne fra den 14. november 2006 vedr. fremtidige prioriteter for uddannelsesområdet, 8) Livslang Læring Programmet vedtaget den 15. november 2006, 9) Anbefalingerne fra Europa-Parlamentet og Rådet vedr. nøglekompetencer den 18. december 2006, 10) Rådskonklusionerne fra den 25. maj 2007 vedr. fremtidige indikatorer og målsætninger, 10) Rådskonklusionerne fra den 21. november 2008 om ungdomsmobilitet, 11) Rådskonklusionerne fra den 21. november 2008 vedr. mobilitet for undervisningsmedarbejdere og 12) Strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet indtil 2020 fra den 12. maj 2009.

Desuden fremhæves særligt 1) Rådskonklusionerne fra den 15. november 2007 vedr. læreruddannelse og opdatering af kompe-

tencer for lærere og skoleledere samt 2) Rådskonklusionerne fra den 21. november 2008 vedr. strukturerede støtteprogrammer, rekruttering og videre faglige udvikling.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Formål

Formålet med de foreliggende rådskonklusioner er at sætte fokus på, hvorledes især nyuddannede lærere modtager relevant struktureret støtte i deres arbejde for at undgå frafald, for at sikre læreres faglige kompetencer samt livslang læring. Hertil kommer, at skoleledere skal besidde de rette kompetencer for at understøtte lærere i deres arbejde.

Indhold

Rådskonklusionerne understreger, at uddannelsesområdet er nationalt kompetenceområde, men at europæisk samarbejde på uddannelsesområdet under den åbne koordinationsmetode samt via mobilitetsprogrammerne (Programmet for Livslang Læring) kan understøtte national politik og tiltag på uddannelsesområdet.

Derudover anerkender rådskonklusionerne følgende:

- 1) Lærernes viden, kompetencer og engagement sammenlagt med kvaliteten af skoleledelse er den vigtigste faktor til at opnå et uddannelsessystem af høj kvalitet. Det er derfor vigtigt at støtte lærere i deres arbejde og sikre en høj faglig kvalitet både under uddannelse og på arbejdsmarkedet.
- 2) Uddannelsesforløb bør være af høj kvalitet og baseret på et praktisk element samt forskning. Det er vigtigt, at uddannelse, støtteprogrammer for nye lærere og videre faglig udvikling bør ses som et kontinuum.
- 3) Det er særlig vigtigt, at lærere modtager en form for struktureret støtte i det første job efter endt uddannelse. Det samme gælder for lærere, der vender tilbage til professionen efter en kortere eller længere pause fra erhvervet.
- 4) Krav til lærere er mangfoldige og evigt forandrende. Derfor skal lærere være med til at identificere egne behov for videre faglig udvikling baseret på erfaringer i erhvervet.
- 5) Effektiv skoleledelse er en vigtig faktor i læreres videre faglig udvikling og påvirker selve læringsmiljøet. Det er derfor vigtigt at sikre, at skoleledere besidder de rette kompetencer til at understøtte læreres arbejde og de andre opgaver tilknyttet til skoleledelse.
- 6) Lærere samt skoleledere kan drage nytte af de europæiske muligheder, der eksisterer for mobilitet og for at skabe netværk.

Der udtrykkes i rådskonklusionerne enighed om følgende:

- 1) De europæiske landes uddannelsessystemer er forskellige, men de deler et fælles behov for at tiltrække lærere og skoleledere af højeste kvalitet. Det er derfor vigtigt at definere en profil for lærere og skoleledere, udvælge de bedste kandidater samt sikre, at de kan varetage deres opgaver.
- 2) Uddannelser bør være af højeste kvalitet, evidensbaseret og relevant for de fremtidige behov, som lærere vil møde. Desuden er det nødvendigt at sikre, at uddannelsesinstitutioner har kontakt med forskningsmiljøet samt skoleledere.
- 3) Lærere bør have adgang til effektiv, personlig og professionel støtte i deres arbejde, særligt i det første job efter endt uddannelse.
- 4) Læreres faglige udvikling skal være et kontinuum gennem hele deres professionelle virke lige fra uddannelsesforløbet (med en stærk praktisk komponent), støtteprogrammer i starten af deres arbejde og gennem deres karriere: a) alle nyuddannede lærere bør have adgang til støtte og vejledning, b) der opfordres til selvurdering af professionelle behov, c) en udviklingsplan for lærere, d) læringsmuligheder baseret på behov, e) professionelle udviklingsprogrammer, f) gøre brug af mobilitet og netværk, g) professionel videreudvikling gennem forskning og andre sektorer.
- 5) Det er vigtigt at sikre, at skoleledere besidder de rette kompetencer til at varetage de mangfoldige opgaver, skoleledere skal varetage. Skoleledere kan såvel som lærere drage nytte af erfaringsudveksling på europæisk plan.

Rådskonklusionerne inviterer medlemsstaterne til

- 1) at tage yderligere skridt for at sikre, at man tiltrækker de bedst kvalificerede til lærerfaget, og at lærere modtager tilstrækkelig støtte i deres arbejde;
- 2) at gøre det muligt for lærere at modtage struktureret støtte til professionel og personlig udvikling de første år i arbejde;
- 3) at overveje selvurdering, og hvorledes behov for videre udvikling imødekommes;
- 4) at aktivt promovere de muligheder for mobilitet, der eksisterer, og støtte deltagelse i mobilitetsprogrammer;
- 5) at overveje skolelederens ansvar med hensigt på at lette administrative byrder for at sikre et fokus på læringsmiljøet og dermed et højere uddannelsesniveau;
- 6) at sikre tiltag af høj kvalitet til gavn for udviklingen af viden, kompetencer og holdninger, der er nødvendige for lærere og skoleledere;
- 7) at promovere aktiv deltagelse af embedsmænd og undervisere på læreruddannelser i aktiviteter vedrørende erfaringsudveksling.

Rådskonklusionerne inviterer Kommissionen til

- 1) at udvikle og støtte europæisk samarbejde på områderne 1) læreruddannelse, 2) videre faglig udvikling og 3) skoleledelse ved hjælp af etablering af platforme samt aktiviteter for erfaringsudveksling;

- 2) at præsentere praktisk information om strukturerede støtteprogrammer for alle nye lærere sammen med eksempler på, hvorledes man kan udvikle disse støtteprogrammer;
- 3) at promovere og støtte lærere og skolelederes deltagelse i mobilitetsprogrammer, partnerskaber og projekter via europæiske programmer, særligt Livslang Læring Programmet;
- 4) at forberede et studie i udvælgelses-, rekrutterings- og uddannelsesforløb for lærere i medlemsstaterne;
- 5) at lave et kompendium over nødvendige lærerkompetencer i medlemsstaterne og videreudviklingsaktiviteter på området;
- 6) at støtte den videre udvikling af evidensbaseret undervisning og skoleledelse, inklusiv via samarbejde med andre internationale organisationer;
- 7) at informere Rådet om, hvilke tiltag medlemsstaterne har taget for at imødekomme hensigtserklæringerne i rådskonklusionerne fra den 15. november 2007 og den 21. november 2008, som der bliver særligt henvist til i starten af rådskonklusionerne.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ikke nogen ændringer for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ikke nogen statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Høring

Rådskonklusionerne har været sendt i skriftlig høring. Rådskonklusionerne har ligeledes været drøftet på et møde i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse den 4. november 2009.

Kommunernes Landsforening (KL) tilkendegav at kunne støtte flere af forslagene, men nævnte i den forbindelse, at rådskonklusionerne kommer tæt på den kommunale beslutningskompetence. KL anerkender, at rådskonklusionerne ikke er bindende, men at forslagene indebærer en række udgifter, ifald de udmøntes efter national beslutning derom. KL savnede i dokumentet en definition af rette kompetencer i forhold til lærer- og skolelederprofilen.

Danmarks Lærerforening (DL) DL mente, at rådskonklusionerne ser fornuftige ud, især bemærkninger om den faglige skoleledelse.

Danske Lærerorganisationer International (DLI) havde forud for mødet haft mulighed for at indsende holdninger til rådskonklusionerne. Følgende bemærkninger blev sendt ind på baggrund af en telefonsamtale om konklusionerne:

Generelt kan DLI tilslutte sig hovedpunkterne i udkastet til råds-konklusioner:

- At lærernes kompetencer og professionelle tilgang til arbejdet er en afgørende faktor for, at den enkelte elev erhverver de kompetencer, der er forudsætningen for at kunne blive en aktiv borger i et moderne, demokratisk samfund.
- At grunduddannelse på højt niveau og adgang til livslang professionel udvikling er klare forudsætninger for at lærerne kan opfylde de mange krav der stilles til dem.
- At det er nødvendigt at gøre lærerprofessionen mere attraktiv for dygtige unge, da rekruttering til lærerprofessionen er problematisk i mange europæiske lande, og der samtidig er problemer med at fastholde nyuddannede lærere til erhvervet.
- At skoleledelse er af afgørende betydning for et velfungerende læringsmiljø, og at skolelederne skal lettes for administrative byrder for at kunne sætte fokus på undervisning, pædagogisk ledelse og personaleforhold.
- At lærere og ledelse kan drage fordel af deltagelse i mobilitetsprogrammer.

Men DLI finder samtidig, at det vil kræve en meget høj grad af præcisering af rådskonklusionerne, hvis de overhovedet skal få nogen reel betydning. Samtidig finder vi enkelte af konklusionerne direkte problematiske.

- Rådskonklusionerne konstaterer, at lærerprofessionens anseelse vil blive højnet, hvis talentfulde unge vælger lærerhvervet, og de er garanteret uddannelse på højt niveau. Imidlertid er det meget usandsynligt, at de dygtigste unge i en årgang vil vælge læreruddannelsen, hvis de høje krav ikke modsvares af *attraktive* løn- og karrieremæssige forhold.
- Rådskonklusionerne konstaterer som nævnt, at standarden af lærernes uddannelse skal højnes. Imidlertid sættes der ingen konkrete mål. DLI finder det overordentligt vigtigt, at der sættes tydelige mål i forhold til uddannelsens længde, og om det fx er en kandidatgrad med mulighed for overbygning og videreuddannelse. Anbefalingerne bør ligeledes forholde sig til om uddannelsen er udelukkende teoretisk eller skal indeholde elementer af praksis.
- I sammenhæng hermed, bør rådskonklusionerne omfatte anbefalinger til medlemsstaterne om organisering af og indhold i lærernes grunduddannelse i overensstemmelse med de øvrige anbefalinger.
- Flere steder i konklusionerne anbefales det, at lærerne deltager i livslang professionel udvikling, *tilpasset den enkelte lærers behov*. Arbejdsgivernes ansvar i denne sammenhæng bør understreges. OECD's TALIS undersøgelse viser, at lærerne i stort omfang oplever, at deres efteruddannelsesbehov ikke imødekommes. Enten pga. ufleksibel tilrettelæggelse af lærernes arbejde, eller pga. af ar-

bejdsgivernes manglende vilje til at finansiere den nødvendige efteruddannelse. De enkelte medlemsstater bør ligeledes afklare ansvarsfordelingen i relation til udbuddet og ikke mindst indholdet i lærernes efteruddannelse.

- DLI finder det betænkeligt, at konklusionerne omfatter en anbefaling af, at der skal udarbejdes en profil for den mest velegnede ansøger til læreruddannelsen. Dels vil en sådan profil variere meget fra et medlemsland til et andet, dels har alle skoler brug for forskellige ”lærertyper”, som afspejler det omgivende samfunds diversitet.
- Nøglekompetencerne bør fremhæves stærkere i konklusionerne og ikke blot ’genkaldes’ i indledningen, da nøglekompetencerne i stor udstrækning anvendes som reference og grundlag for mange af EU-kommissionens meddelelser og anbefalinger.
- DLI tilslutter sig betydningen af lærernes deltagelse i mobilitet såvel som et led i grunduddannelsen som led i efteruddannelse og deltagelse i skoleudvikling. Mødet med andre landes uddannelsessystemer og skoler er en fremragende basis for refleksion over egen praksis. DLI har en del betænkeligheder i forhold til forestilling om, at det europæiske lærerkorps skulle kunne udøve samme grad af mobilitet som fx ingeniører. Hertil er de sproglige og kulturelle barrierer for store.
- Konklusionernes meget varme anbefaling af ’induction’-programmer tager DLI med et vist forbehold, selvom vi generelt tilslutter os, at modtagelsen af nyuddannede lærere skal forberedes og organiseres ordentligt af skolerne. OECD TALIS undersøgelsen viser, at nyuddannede lærere oplever større disciplinære problemer og er langt mere usikre i forhold til oplevelsen af egen formåen end erfarne lærere. Derfor skal der naturligvis være mulighed for støtte af den enkelte lærer, men et treårigt ”comprehensive induction programme” forekommer noget vidtgående. En anbefaling af, at den enkelte skole planlægger og strukturer modtagelsen af nye kolleger, må være tilstrækkeligt. Nye samarbejdsformer og teamsamarbejde skaber støttestrukturer, som i langt højere grad end introduktionsprogrammer hurtigt bringer nye kolleger ind i professionen.
- DLI er enig i at den enkelte lærer har stor betydning for elevernes udbytte af skolegangen, men finder, at det store fokus på lærerne medvirker til at sløre, at undervisning af høj kvalitet forudsætter et godt og frugtbart læringsmiljø på skolerne. Det er derfor væsentligt at understrege, at gode rammer fra centrale eller lokale myndigheder og dygtig skoleledelse er ufravigelige forudsætninger for at lærerne kan agere professionelt.

Dansk Magisterforening (DM) mente, at man under pkt. 10 i den kommenterede dagsorden burde tilføje, at ”DK fortsat ønsker at

støtte de kommunale kompetencer”, da man på sigt ikke kan vide, hvilken indflydelse sådanne rådskonklusioner kan få.

Professionshøjskolernes Rektorkollegium (PR) havde følgende skriftlige kommentarer til rådskonklusionerne:

PR tilslutter sig rådskonklusionerne og er tilfreds med, at der i dokumenterne om både lærere og skoleledere samt videntrekan-ten lægges op til en sammentænkning af uddannelse, forskning og innovation, og at praksiskoblingen, livslang læring og bedre uddannelse af skoleledere også er på dagsordenen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positiv over for rådskonklusionerne, herunder især opfordringer til erfaringsudveksling om lærere og skoleledere på europæisk niveau samt at promovere europæiske mobilitetsmuligheder for lærere og skoleledere.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre medlemsstater har taget positivt imod rådskonklusionerne, der generelt afspejler diskussionen på det uformelle ministermøde i Göteborg den 23. – 24. september 2009.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Pkt. 2: Forslag til rådskonklusioner om uddannelse af børn med indvandrerbaggrund

- vedtagelse

- udveksling af synspunkter

1. Resumé

Rådskonklusionerne opfordrer medlemsstater til at tage højde for det udgangspunkt, som børn af migranter møder de nationale skolesystemer med. Det er ligeledes formålet at opfordre medlemsstaterne til at sikre, at børn af migranter ikke bliver udsat for direkte eller indirekte diskrimination i skolesystemerne samt at sikre lige adgang til uddannelse, således at børn af migranter bliver rustet til at opfylde deres fulde potentiale på arbejdsmarkedet og i samfundet.

2. Baggrund

Rådskonklusionerne henviser til følgende tidligere dokumenter på området 1) Direktiv 77/486/EØF om modersmålsundervisning for børn af migranter fra EU medlemsstater, 2) Rådskonklusionerne om de fælles grundprincipper for integration af ind-

vandrere, 3) Europa-Parlamentet og Rådets afgørelse 1720/2006/EF om at etablere Livslang Læring Programmet, der inkluderer støtte til projekter vedr. interkulturel undervisning og integration, 4) Rådskonklusionerne om effektiv og lige muligheder for alle til uddannelse, 5) Europa-Parlamentet og Rådets henstilling om nøglekompetencer for livslang læring fra den 18. december 2006, 6) Rådskonklusionerne fra den 13. – 14. marts 2008 vedr. uddannelsesniveaut for børn af migranter, 7) Den Europæiske Pakt om Immigration og Asyl, 8) Rådskonklusioner vedr. integrationspolitikkerne i EU, blandt andet for at imødekomme børn af migranternes behov og 9) Rådskonklusionerne fra den 21. november 2008 vedr. at sikre adgang til uddannelsesmuligheder af høj kvalitet, især for unge med særlige behov.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Formål

Formålet er at opfordre medlemsstater til at tage højde for det udgangspunkt børn af migranter møder de nationale skolesystemer med. Det er ligeledes formålet at opfordre medlemsstaterne til at sikre, at børn af migranter ikke bliver udsat for direkte eller indirekte diskrimination i skolesystemet.

Indbold

Rådskonklusionerne byder Grønbogen ”Migration og mobilitet – udfordringer og muligheder for uddannelsessystemerne i EU”, KOM (2008) 423, samt den efterfølgende og dertilhørende rapport fra Kommissionen velkommen.

Rådskonklusionerne er opmærksomme på følgende:

- 1) Migranter har i generationer bidraget og vil i fremtiden bidrage mærkbart til den socioøkonomiske udvikling i Europa. I den henseende er integration vigtigt.
- 2) Uddannelse spiller en nøglerolle, ikke blot hvad angår at sikre, at børn af migranter kan udleve deres potentiale, men også hvad angår at skabe et mangfoldigt samfund.
- 3) Integration er resultatet af en fælles indsats af samfundet, der modtager migranter, og migranterne selv. En tværsektoral, politisk indsats og dialog med civilsamfundet er nødvendigt i en fælles indsats.
- 4) Det uddannelsesmæssige niveau hos mange migranter er stadig lavt sammenlignet med jævnaldrende børn fra værtslandet, selv om flere børn af migranter klarer sig godt og bedre end tidligere sammenlignet med børn fra værtslandet.
- 5) Det er især vigtigt med en indsats over for børn, der ikke blot har et andet modersmål og kultur i forhold til værtslandet, men

også har socioøkonomiske udfordringer.

6) Udfordringer sammenlagt med ulige adgang til skolesystemet og forskelle på skoler kan føre til en situation, hvor børn af migranter er samlet i skoler med dårligere resultater end andre skoler.

7) Uddannelsespolitik er nationalt kompetenceområde, men de nævnte udfordringer er fælles for mange lande, hvorfor der er et potentiale for europæisk samarbejde gennem relevante programmer så som Livslang Læring Programmet og Den Europæiske Integrationsfond via den åbne koordinationsmetode.

Rådskonklusionerne inkluderer følgende opfattelse:

1) Uddannelse spiller en vigtig rolle i succesfuld integration. Uddannelsesperspektivet er tværsektoralt og livslangt, og indsatsen skal imødekomme børn af migranternes behov, udfordringer og udgangspunkt for læring. Børn af migranter kan blive samfundsbevidste borgere og udnytte deres fulde potentiale via uddannelse.

2) Uddannelsessystemer, der fokuserer på lige adgang til uddannelse, kvalitet, definerede fælles målsætninger for undervisningen og inkluderende undervisning har bedre forudsætninger for at imødekomme behov.

3) Kulturel mangfoldighed bør ses som en kilde til vitalitet og berigelse, samtidig med at den kulturelle identitet, kerneværdier og fundamentale rettigheder i værtslandet fortsat bør være i fokus. Gensidig respekt og interkulturel forståelse vil medføre fordele for alle.

4) Tiltag så som anti-diskriminationsmekanismer, en forøgelse af fleksibiliteten inden for uddannelsessystemerne og en fjernelse af forhindringer til individuel udvikling kan hjælpe med at bekæmpe segregering. Undervisning baseret på individuel og personlig læring samt det at højne niveauer på skoler med dårligere resultater kan bidrage til at undgå segregering.

5) Specialiseret uddannelse, hvor kulturel og sproglig mangfoldighed håndteres, bør tilskyndes. Relevante undervisningsmetoder og relevant undervisningsmateriale for alle bør overvejes, herunder blandt andet hvordan man kan tiltrække flere lærere med indvandrerbaggrund.

6) Integrationsprocessen kan lettes gennem udvikling af lokale partnerskaber.

7) Medlemsstaterne bør overveje specifikke forholdsregler til støtte for færdigheder i værtslandets officielle sprog (eller et af de officielle sprog).

8) Selv om det primære fokus bør være på modtagerlandets sprog, kan det være en fordel på flere niveauer at tilskynde eleverne til at tilegne sig eller bevare kendskabet til deres modersmål.

10) Måltrettet støtte kan bidrage til at modvirke uddannelsesmæssige udfordringer, hvor integration endnu ikke er fuldendt.

Rådskonklusionerne inviterer medlemsstaterne til

- 1) at træffe passende foranstaltninger på det rette niveau for at tilpasse uddannelsessystemer med henblik på at give alle børn lige og retfærdig adgang til uddannelse samt nødvendig støtte ved for eksempel at udarbejde en integreret politisk tilgang til at imødekomme behov eller ved at øge fleksibiliteten inden for uddannelserne og fjerne eventuelle barrierer inden for et skolesystem;
- 2) at udvikle erfaringsudvekslinger i konteksten af strategirammen for europæisk samarbejde på uddannelsesområdet og via den åbne koordinationsmetode;
- 3) at gøre brug af Livslang Læring Programmet, Den Europæiske Socialfond og andre ressourcer så som den Europæiske Integrationsfond til at udvikle projekter relateret til interkulturel uddannelse og uddannelse for personer med indvandrerbaggrund.

Rådskonklusionerne inviterer Kommissionen til

- 1) at lette og støtte samarbejde mellem medlemsstaterne på områderne beskrevet i rådskonklusionerne, herunder ved at identificere, udveksle, samle og sikre effektiv videndeling om erfaringer og god praksis;
- 2) at overveje hvorledes, Direktiv 77/486/EØF kan imødekomme en moderne indvandringskontekst;
- 3) monitorere præstationsgab mellem lærende med indvandrerbaggrund og lærende fra værtslandet;
- 4) at samarbejde med andre internationale organisationer så som Europarådet, UNESCO og OECD;
- 5) at sikre, at migrationsrelaterede spørgsmål på passende vis afspejles i Livslang Læring Programmet, handlingsplanen for voksenuddannelse samt Københavnprocessen;
- 6) at sikre, at migrationsrelaterede emner på passende vis afspejles i den sociale inklusionsproces.

Herudover har formandskabet inviteret til drøftelse i forlængelse af vedtagelsen af rådskonklusionerne. I den sammenhæng har de udsendt et diskussionsoplæg på en enkelt side, der inkluderer to spørgsmål:

- 1) Hvilke politikker understøtter bedst succesfuld integration af nylig ankomne børn af migranter og unge mennesker med anden etnisk baggrund i uddannelsessystemerne, herunder i relation til at opnå nødvendige sproglige kompetencer, hvad angår værtslandets sprog.
- 2) Hvilke faktorer er med til at skabe et endnu større kompetencegab mellem børn af migranter og børn født i værtslandet? Hvilke politikker på både undervisningsområdet og andre områder er bedst til at adressere denne problemstilling?

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig.

- 7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor**
Rådskonklusionerne medfører i sig selv ikke nogen ændringer for gældende dansk ret.
- 8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet**
Rådskonklusionerne medfører i sig selv ikke nogen statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.
- 9. Høring**
Rådskonklusionerne har været sendt i skriftlig høring. Rådskonklusionerne har ligeledes været drøftet på et møde i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse den 4. november 2009.
- Specialudvalget havde ingen bemærkninger til rådskonklusionerne.
- 10. Regeringens foreløbige generelle holdning**
Regeringen hilser det svenske formandskabs prioritet velkommen. Regeringen er tilfreds med rådskonklusionerne, der også afspejler den førte danske politik, herunder inkluderende og individuel undervisning sammenlagt med fælles klare målsætninger for undervisningen.
- 11. Generelle forventninger til andre landes holdninger**
Andre medlemsstater har modtaget udkast til rådskonklusioner positivt. Der er ingen udeståender i forhandlingerne.
- 12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg**
Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Pkt. 3: Forslag til budskaber om uddannelsesområdets bidrag til diskussionen om den fremtidige Post-Lissabonstrategi

- vedtagelse

1. Resumé

Budskaberne fokuserer på tre områder, hvor uddannelse kan være med til at sikre en videnbaseret økonomi i Europa: 1) investering i uddannelse, 2) strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet indtil 2020 og 3) en fuldt fungerende videntrekant.

2. Baggrund

Baggrunden for budskaberne er det kommende december-møde i Det Europæiske Råd, hvor den kommende opdatering af Lissabonstrategien, Post-Lissabonstrategien, er sat på dagsordenen. Desuden er baggrunden, at Post-Lissabonstrategien skal diskuteres under det kommende spanske EU-formandskab i 1. halvår af

2010.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Formål

Formålet med budskaberne er at gentage elementer på uddannelsesområdet, som kan spille en vigtig rolle i den kommende Post-Lissabonstrategi og i målsætningen om at skabe en videnbaseret økonomi.

Indhold

Budskaberne indeholder tre punkter:

- 1) En henvisning til investering i uddannelse, der tager udgangspunkt i konklusioner fra DER fra den 19. – 20. marts 2009. En højere, målrettet og effektiv investering understreges som et middel til at imødekomme nuværende og langsigtede udfordringer for økonomien og samfundet.

- 2) En henvisning til strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet indtil 2020 vedtaget den 12. maj 2009. Uddannelse på alle niveauer skal være åbne og relevante for en miljøvenlig, videnbaseret økonomi og forberede borgere på sociale og økonomiske forandringer. Nøglekompetencer sammenlagt med livslang læring, herunder mobilitetsmuligheder, er vigtigt for omstillingsevnen i samfundet samt innovation. Partnerskaber mellem uddannelsesudbydere og relevante parter bør videreudvikles.

- 3) En henvisning til videntrekanten. En fuldt fungerende videntrekant (uddannelse, forskning og innovation) kan være med til at sikre en europæisk økonomi og et europæisk samfund baseret på kreativitet, innovation og viden. Herunder skal læreres faglige udvikling skal sikres og samspillet mellem højere videregående uddannelse og forskning i Europa styrkes.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Budskaberne medfører i sig selv ikke nogen ændringer for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Budskaberne medfører i sig selv ikke nogen statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Høring

Budskaberne har været sendt i skriftlig høring. Budskaberne har ligeledes været drøftet på et møde i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse den 4. november 2009.

Beskæftigelsesministeriet har indsendt følgende skriftlige bemærkning:

Beskæftigelsesministeriet kan tilslutte sig forslaget til nøglebudskaber.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter budskaberne, der er en gentagelse af tidligere positioner, som bidrag til diskussionen om Post-Lissabonstrategien på det kommende møde for Det Europæiske Råd.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre lande forventes at støtte budskaberne.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Pkt. 4: Forslag til rådskonklusioner om udvikling af uddannelses-systemernes rolle i en fuldt fungerende videntrekant

- vedtagelse

1. Resumé

Rådskonklusionerne udtrykker enighed om, at en fuld integreret videntrekant (uddannelse, innovation og forskning) vil styrke Europas innovationskapacitet og udviklingen af en kreativ og videnintensiv økonomi og dertil svarende samfund. Uddannelsessystemernes grundlæggende rolle er at sørge for udvikling af personer, så de kan virkeliggøre deres fulde potentiale. Dette kræver en udvikling af uddannelsessystemernes specifikke funktion i videntrekanten, hvilket disse rådskonklusioner har til hensigt at understøtte.

2. Baggrund

Baggrunden for rådskonklusionerne om videntrekanten er 1) kerneværdierne i Lissabonstrategien og 2) Det Europæiske Råds anerkendelse fra den 8. – 9. marts 2009 vedr. uddannelse som forudsætning for en velfungerende videntrekant og fremtidig vækst.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Formål

Rådet er bevidst, 1) om den globale, økonomiske situation og fokus på Lissabonstrategien som grundlag for effektivt og varigt opsving i EU, 2) at alle tre komponenter skal fungere efter hensigten og i fuldt samspil, hvis EU skal kunne klare globale udfordringer og 3) at uddannelsessystemernes grundlæggende rolle er at sørge for udvikling af personer, så de kan virkeliggøre deres fulde potentiale. Dette kræver dog en udvikling af uddannelsessystemernes specifikke funktion i videntrekanten.

Indbold

Rådskonklusionerne udtrykker enighed om, at en fuld integreret videntrekant (uddannelse, innovation og forskning) vil styrke Europas innovationskapacitet og udviklingen af en kreativ og videnintensiv økonomi og dertil svarende samfund via 1) en videnbase i konstant udvikling på højere uddannelsesinstitutioner og forskningscentre, som kan udmøntes i innovative produkter, service, tilgange og metoder i økonomien og samfundet og 2) støtte en kreativ kultur, en innovativ kultur og en iværksætterkultur for at understøtte en progressiv udvikling af en større iværksætterkultur i uddannelse samt bidrage til at opfylde målene i initiativet Nye Kvalifikationer for Nye Job og at gøre mærkbar fremskridt med de højere uddannelsesinstitutioners moderniseringsdagsorden.

Rådskonklusionerne identificerer følgende udfordringer:

- 1) Behovet for at slå bro over kulturelle forskelle mellem uddannelse, forskning og innovation.
- 2) Behovet for en mere innovativ kultur og en iværksætterkultur på højere uddannelsesinstitutioner.
- 3) Behovet for at forbedre kommunikation og mobilitet mellem undervisnings-/forskningsverden og erhvervslivet samt mobilitet mellem forskellige akademiske og forskningsmæssige discipliner.
- 4) Behovet for yderligere at reformere højere uddannelsesinstitutioners styrings- og finansstrukturer.

Rådskonklusionerne udtrykker enighed om, at følgende generelle principper bør ligge til grund for de politikker, der udformes med henblik på at tackle de tidligere nævnte udfordringer:

- 1) Konceptet om videntrekanten relaterer til behovet for at forbedre investeringers virkning på de tre områder via systematisk og kontinuerlig interaktion.
- 2) En sammenhængende politikudformning er nødvendig for at integrere videntrekanten både på medlemsstats- og europæisk niveau.
- 3) Forskning og innovation, og resultaterne heraf, skal føres tilbage til uddannelse.
- 4) Den traditionelle akademiske kultur skal suppleres med en be-

vidsthed om, at den spiller en rolle i grundlaget for kommende økonomisk vækst, velstand og livskvalitet.

5) Der skal tages hensyn til videntrekanten, når der udvikles livs-lang læring strategier på nationalt, regionalt og institutionelt niveau.

6) Det er vigtigt at erkende, at høj uddannelseskvalitet inden for samfundsvidenskab og humaniora spiller en vigtig rolle for innovation.

7) Den europæiske diversitet af uddannelsesinstitutioner og forskningscentre er positivt for udviklingen af forskellige tilgange til en velfungerende videntrekant.

Rådskonklusionerne nævner syv handlingsprioriteter for at imødekomme nævnte udfordringer og sikre nævnte behov:

- 1) Øget sammenhæng mellem uddannelses-, forsknings-, og innovationspolitikkerne;
- 2) Fremskyndelse af pædagogisk reform;
- 3) Partnerskab mellem højere uddannelsesinstitutioner og andre relevante parter;
- 4) Foranstaltninger til udvikling af en innovationskultur på højere uddannelsesinstitutioner;
- 5) Skabelse af incitamenter for højere uddannelsesinstitutioner til at udvikle viden, der kan overføres;
- 6) Nye tilgange til kvalitets sikring;
- 7) Udvikling af EIT som en rollemodel for fremtiden.

Yderligere understreger rådskonklusionerne vigtigheden af 1) at sikre at Post-Lissabonstrategien anerkender uddannelse som videntrekantens grundlag og samspillet mellem de tre elementer i videntrekanten, 2) at sikre fuldt samarbejde mellem og fuld samordning af strategierne til udviklingen af det europæiske rum for videregående uddannelse, det europæiske forskningsrum og initiativerne på innovationsområdet, 3) at Kommissionen tager fuldt hensyn til Post-Lissabonstrategien, når forslag til fællesprogrammer inden for uddannelse udarbejdes og overvejer, hvordan strukturfondene kan bruges til at støtte initiativer med hensigt til at udvikle uddannelse om grundlag for videntrekanten.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ikke nogen ændringer for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ikke nogen statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Høring

Rådskonklusionerne har været sendt i skriftlig høring. Rådskonklusionerne har ligeledes været drøftet på et møde i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse den 4. november 2009.

Danske Universiteter (DU) understregede vigtigheden af universiteternes autonomi, som er universiteternes hjerteblod i det danske uddannelsessystem.

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) fandt, at autonomien var truet. Et samarbejde med erhvervslivet er fint, men lærerne skal kunne bestemme over undervisningen. DSF henstillede endvidere, at midlerne til uddannelse fortsat skulle være offentlige, ligesom der skulle være lige adgang til uddannelse via SU. Endelig ønskede DSF ikke brugerbetaling på uddannelserne.

Dansk Industri (DI) er interesseret i at samarbejde med universiteterne og var overordnet set tilfreds med indholdet af rådskonklusionerne. Dog var der for megen fokus på højere videregående uddannelser.

DM tilkendegav, at uddannelserne skal være direkte anvendelige, og savnede i den danske tekst ordene ”fleksibilitet” og ”omstillingsparathed”. Uddannelse er et nationalt anliggende, og et evt. samarbejde skal foregå i gensidig respekt.

Danske Regioner (DR) fandt papiret fornuftigt, herunder sektorudvikling og innovation på universiteterne, og mente, at professionshøjskoleniveauet også var medtænkt i papiret.

KL mente, at en naturlig konsekvens heraf måtte være, at professionshøjskolerne blev økonomisk styrket.

DI tilkendegav, at erhvervsakademierne i denne sammenhæng var lige så vigtige.

Professionshøjskolernes Rektorkollegium (PR) havde følgende skriftlige kommentarer til rådskonklusionerne:

PR tilslutter sig rådskonklusionerne og er tilfreds med, at der i dokumenterne om både lærere og skoleledere samt videntrekan-ten lægges op til en sammentænkning af uddannelse, forskning og innovation, og at praksiskoblingen, livslang læring og bedre uddannelse af skoleledere også er på dagsordenen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser rådskonklusionerne velkommen, herunder især henvisninger til moderniseringsdagsordenen for højere uddannelsesinstitutioner, henvisninger til relevante parter og henvisningen til EIT som rollemodel for fremtidige, lignende projekter.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne har været positive over for udkastet til råds-konklusioner, der har til hensigt at bidrage til en bedre integreret videntrekant med uddannelse som grundlag for en fuldt fungerende videntrekant.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Pkt. 5: Drøftelse om mangfoldighed og åbenhed – motivation til topkvalitet inden for europæisk videregående uddannelse

- præsentation af Kommissionsrapport
- udveksling af synspunkter

1. Resumé:

Formandskabet ønsker at benytte ministerrådsmødet til at drøfte kvalitets-sikring af videregående uddannelser. I den sammenhæng har formandskabet efter konsultation i arbejdsgruppen udarbejdet et diskussionsoplæg, hvori de stiller to spørgsmål til drøftelsen på det kommende ministerrådsmøde:

1) Hvad mere skal der gøres for at understøtte den europæiske dimension af kvalitets sikring, især med henblik på at udvikle systemet for anerkendelse af kvalifikationer, når det gælder studenter- og forskermobilitet på højere videregående uddannelse i Europa?

2) Vil et sofistikeret og respekteret gennemsigthedsinstrument på europæisk niveau hjælpe med at understrege styrkerne i det europæiske videregående uddannelsesområde ved at tillade sammenligninger og ved at give troværdig information til studerende, forskere, arbejdsgivere og embedsmænd? Er der enighed om, at udviklingen af et sådan system er mere presserende set i lyset af det voksende antal af mindre sofistikerede, internationale sammenlignings-systemer ("ranking), der får mere og mere opmærksomhed?

2. Baggrund

Baggrunden for drøftelsen er den bredere dagsorden om at sikre uddannelse af høj kvalitet i Europa 1) for at bidrage til skabelsen af en videnbaseret økonomi, 2) for at kunne respondere på globale tendenser på uddannelsesområdet og 3) for at kunne konkurrere globalt på markedet for videregående uddannelser og forskning. Kvalitetssikring er generelt set et anliggende for institutioner, men globale tendenser gør det ifølge diskussionsoplægget nødvendigt at samarbejde på området.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Formål

Diskussionsoplægget har til opgave at diskutere kvalitetssikring og gennemsigtighedsinstrumenter som motivation for topkvalitet i videregående uddannelse samt at delvist skitsere det arbejde, der allerede er igangsat på europæisk niveau på dette område.

Indbold

En række af initiativer er sat i gang under Bologna-processen for at skabe et område for videregående uddannelse, hvor studerende kan vælge mellem kurser af høj kvalitet og have fordel af en nem anerkendelsesprocedure. Meget er blevet gjort for at gøre uddannelser mere sammenlignelige og tilsvarende, mere konkurrencedygtige og mere attraktive, men nogle reformer mangler stadig at blive gennemført under denne proces.

Moderniseringsdagsordenen for videregående uddannelsesinstitutioner, der startede i EU-regi i 2006, deler mange målsætninger med Bologna-processen så som mobilitet, anerkendelse og kvalitetssikring.

Hvorfor er kvalitetssikring vigtigt? Ifølge diskussionsoplægget er kvalitetssikring og anerkendelse af kvalifikationer vigtigt, da globalisering og økonomisk integration går hånd i hånd med et større behov for akademisk og professionel mobilitet. Det er derfor hensigtsmæssigt med troværdig information for studerende, forskere og arbejdsgivere om kvaliteten af uddannelser.

Hvad er status for kvalitetssikring i Europa? I Kommissionens seneste rapport, KOM(2009) 487, gøres der status for udviklinger på området siden 2006. En overordnet konklusion er, at infrastrukturen for europæisk kvalitetssikring har udviklet sig enormt i løbet af de seneste par år både på internt institutionelt niveau og eksternt niveau, herunder understreges især oprettelsen af nationale agenturer for kvalitetssikring. Oprettelsen af nationale agenturer skaber ifølge diskussionsoplægget et behov for udviklingen af netværk for kvalitetssikring på europæisk niveau.

Til trods for den meget positive udvikling på området, eksisterer der dog visse problemstillinger: 1) de mange forskellige agenturer, aktører og netværk på nationalt og europæisk niveau gør det svært at forstå systemet for kvalitetssikring, 2) mange agenturer er af ren national karakter og opererer ikke i høj grad uden for nationale grænser, 3) retningslinjerne for kvalitetssikring i Bologna-processen ("The Standards and Guidelines for Quality Assurance") bliver stadig fortolket på mange forskellige måder og kendskabet til dem varierer mellem lande og institutioner, hvorfor retningslinjerne bør finjusteres og 4) kommissionsrapporten

fremhæver det voksende antal af sammenligningssystemer ("ranking") for videregående uddannelsesinstitutioner nationalt. Disse sammenligningssystemer kan både ses som en forlængelse af kvalitetssikring, men kritiseres ofte for blot at fokusere på forskning og for at sammenligne institutioner i stedet for fag.

Hvad er gennemsigthedsinstrumenters rolle? Ifølge diskussionsoplægget er gennemsigthedsinstrumenter og kvalitetssikringsredskaber vigtigt for Europas evne til at udnytte den styrke, der ligger i et videregående uddannelsesområde karakteriseret af rigdom og diversitet. Information til studerende og andre brugere er i den henseende vigtigt. En måde, hvorpå man kan stimulere informationsspredning på europæisk plan, er ifølge den førnævnte kommissionsrapport ved at opfordre institutioner til tværnationalt samarbejde og ved at udvide den europæiske dimension ved kvalitetssikring eventuelt ved at skabe kvalitetsmærkning baseret på brede disciplinære områder.

Internationalt er der samtidig en tendens til sammenligningssystemer, der direkte sammenligner og rangordner institutioner. Mere sofistikerede systemer, end de systemer der i dag eksisterer på internationalt niveau, kan være et hjælpsomt redskab til at sammenligne videregående uddannelsesinstitutioner og studieretninger, hvilket blev understreget på det ministerielle Bologna-møde i 2009.

Kommissionen har som respons til den førnævnte problemstilling støttet udviklingen af mere sofistikerede gennemsigtheds-systemer via for eksempel den øvelse, der havde til hensigt at klassificere institutioner i Europa baseret på deres diverse profiler og missioner. På baggrund af resultatet fra denne specifikke øvelse lancerede Kommissionen i maj 2009 et toårigt langt studie om design og tests af et multidimensionalt sammenligningssystem. Hensigten med dette studie er at undersøge svagheder ved eksisterende sammenligningssystemer samt at fokusere bredere på et institutionelt og et fagligt niveau i et multidimensionalt sammenligningssystem. Målsætningen er at designe et sofistikeret og brugbart system.

Formandskabet stiller på baggrund af drøftelsen følgende to spørgsmål:

- 1) Hvad mere skal der gøres for at understøtte den europæiske dimension af kvalitetssikring, især med henblik på at udvikle systemet for anerkendelse af kvalifikationer, når det gælder studenter- og forskermobilitet på videregående uddannelse i Europa?
- 2) Vil et sofistikeret og respekteret gennemsigthedsinstrument på europæisk niveau hjælpe med at understrege styrkerne i det europæiske videregående uddannelsesområde ved at tillade sammenligninger og ved at give troværdig information til studerende,

forskere, arbejdsgivere og embedsmænd? Er der enighed om, at udviklingen af et sådan system er mere presserende set i lyset af det voksende antal af mindre sofistikerede, internationale sammenligningssystemer ("ranking"), der får mere og mere opmærksomhed?

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Formandskabsoplægget medfører i sig selv ikke nogen ændringer for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Formandskabsdrøftelsen medfører i sig selv ikke nogen statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Høring

Diskussionsoplægget har været sendt i skriftlig høring den 10. november 2009. Desuden vil dette emne blive genstand for yderligere diskussion i fremtiden i EU-specialudvalget, da der tegner sig et billede af, at EU-specialudvalget ønsker at drøfte kvalitetssikring nærmere.

Følgende bemærkninger er modtaget skriftligt:

Dansk Magisterforening: I DM er vi generelt modstandere af ethvert forsøg på at lave rankinglister, da de for det første alene lægger op til øget konkurrence mellem de berørte institutioner, hvor et øget samarbejde - både på europæiske og på nationalt niveau - ville være mere befordrende for den videnspredning og mobilitet, som vi er helt enige i, at man skal forsøge at øge. Det er stadig sådan, at det personlige kendskab mellem universitetslærere på forskellige institutioner er en uhyre væsentlig faktor i et positivt mobilitetsvalg for både ansatte og studerende. Og den personlige kontakt etableres bedre gennem samarbejde end nok så forfinede og avancerede opgørelsesmetoder.

For det andet vil enhver ranking have et meget kortsigtet perspektiv - de offentliggøres typisk en gang om året, hvor både forsknings- og undervisningen på universitetsniveau bør operere med en væsentlig længere tidsdimension. Videregående uddannelse er ikke direkte sammenligneligt med et fodbold-hold, hvor det, når sæsonen er omme, kan afgøres om der har været tale om succes eller fiasko alt efter hvor mange pokaler, der er kommet i skabet. Bedømmelsen af relevans for specielt forskning må i sagens natur have en dimension over årtier og ikke et enkelt år.

For det tredje har et hvilket som helst bedømmelsessystem en tendens til at blive styrende for aktiviteten i den organisation, som bliver bedømt. Hvis et ranking- eller gennemsigtheds-

stem gennemfører bedømmelser på årsbasis, vil institutionerne i sagens natur tilpasse studierne til at falde så godt ud i en sådan kortsigtet måling som muligt, hvorved der er risiko for, at universitetsstudier reduceres til alene at være tillæring af paratviden, mens den mere langsigtede intellektuelle udvikling af de studerendes evne til at tænke selv, nedprioriteres. Disse almene intellektuelle/akademiske kvalifikationer er endvidere i sagens natur sværere at måle end den konkrete paratviden, hvilket øger frygten for, at de vil blive nedprioriteret. Derved må man formode, at de færdiguddannedes efterfølgende anvendelighed på arbejdsmarkedet reduceres tilsvarende.

Vi har i DM et meget stort antal medlemmer, som har fundet beskæftigelse inden for områder på arbejdsmarkedet, som ingen på forhånd ville mene, at deres uddannelse havde direkte sigte imod. De har netop fundet ansættelse med baggrund i deres almene akademiske kvalifikationer og ikke fordi, at de havde specialistviden inden for området fra deres uddannelse. Der er således en risiko for, at et ranking- eller gennemsigthedsystem, som hviler på kortsigtede årlige målinger, direkte medvirker til at reducere frem for at forøge kvaliteten af universitetsuddannelserne.

Når dette så er sagt, er DM som nævnt meget stor tilhænger af, at barrierer for øget mobilitet blandt både studerende og ansatte reduceres så meget som muligt. Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at der - også inden for EU - er så store forskelle i f.eks. lønniveau, at der vil være risiko for brain drain i nogle medlemsstater, hvis ikke der arbejdes med ordninger, som kan fremme brain circulation i stedet for brain drain. Det kunne f.eks. være via en øget anvendelse af ordninger som sabbatical leave eller tilsvarende, som giver universitetslærere en mulighed for at opholde sig i en anden institution i en begrænset periode for derefter at vende tilbage til deres "moder-institution" i hjemlandet.

Et andet problem ligger i anerkendelse af professionelle kvalifikationer. For studerende har der gennem efterhånden mange år eksisteret en Europaråds-konvention og et europæisk netværk for gensidig anerkendelse af studier og studieelementer. Men et tilsvarende værktøj mangler for de ansatte. Der vil derfor være risiko for, at en dansk lektor kun tilbydes en ansættelse som undervisningsassistent ved f.eks. et fransk universitet, hvilket i sagens natur er helt uacceptabelt og hæmmende for øget mobilitet. Endelig ligger der også barrierer i forhold til diverse sociale ydelser, pensionsbidrag m.v., men det er der jo allerede igangsat arbejde med løsning af på EU-niveau.

Konkluderende kan DM anbefale, at der arbejdes videre med at fremme ordninger, som kan øge mobiliteten, men at dette ikke gøres ved at indføre nye ranking eller såkaldte gennemsigthedsværktøjer.

Kvalitetsvurderinger bør følge det arbejde, som allerede er igangsat i regi af Bologna-processen, og det etablerede register for kvalitetsvurderingsorganisationer EQAR. Det er for tidligt at konkludere, at disse pan-europæiske initiativer ikke er tilstrækkelige, hvorfor EU ikke bør gå videre med at etablere nye initiativer, som ikke nødvendigvis vil være fremmende for det grundlæggende formål - måske er der snarere en stor risiko for det modsatte.

EU og dets medlemsstater må ændre tilgangen til universiteterne fra at være altdomineret af kontrol, dokumentationskrav og utallige målinger til et system, som bygger på en grundlæggende tillid til, at universiteter og deres ansatte gør, hvad de kan for at levere en så høj kvalitet, som de ressourcer, der stilles til rådighed, giver mulighed for.

CIRIUS: CIRIUS har modtaget EU-specialudvalgets mail med udkastet om formandskabsdrøftelsen om diversitet og gennemsigthed. Vedrørende udviklingen af et respekteret gennemsigthedsinstrument på europæisk niveau ser vi frem til resultatet af Kommissionens feasibility studie om et mere nuanceret rankinginstrument. Brugen af ranking har været diskuteret i Kommissionens anerkendelsesnetværk, NARIC-netværket, samt i Europarådets og Unescos anerkendelsesnetværk, ENIC-netværket, og der er overordnet set en meget stor skepsis overfor brugen af rankinglister i forbindelse med anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. I særdeleshed er der stor skepsis over for de eksisterende rankinginstrumenter, fordi disse måler på snævre indikatorer, eksempelvis antallet af publicerede artikler fra de enkelte universiteters lektorer og professorer.

Hvorvidt om man kan udvikle et mere nuanceret rankinginstrument, som måler på flere indikatorer, herunder blandt andet institutionernes pædagogiske kompetencer, frafald mv., så det kan blive et effektivt transparensredskab i anerkendelse, er umuligt at sige på nuværende tidspunkt. Der er imidlertid en fare for, at rankinglister kan have en modsat effekt for anerkendelsen af udenlandske uddannelseskvalifikationer, idet man kan risikere, at uddannelser på samme niveau fra samme lande, eksempelvis bachelorniveauet i Danmark, kan blive vurderet forskelligt i udlandet afhængigt af institutionens rankingplacering. Denne praksis er overordnet set ikke gældende i dag i anerkendelsesnetværkene, hvor man typisk i de centrale anerkendelsesmyndigheder anerkender danske bacheloruddannelser ensartet uafhængigt af, hvilken institution, uddannelsen er taget på.

Det er derfor vigtigt at fokusere på de eksisterende transparensredskaber, i særdeleshed nationale kvalifikationsrammer og den europæiske kvalifikationsramme som væsentlige transparensredskaber til at angive kvaliteten, niveauet og læringsudbyttet af de enkelte uddannelser.

Desuden har Danske Universiteter tilkendegivet mundtligt, at de

ikke mener, at der er behov for et yderligere system på europæisk niveau. Et yderligere system vil skabe mere omkostningsfyldt bureaukrati samt sende et modproduktivt signal til studerende udenfor EU og Bologna-området om, at de mange eksisterende mekanismer ikke er tilstrækkelige.

10. Regeringens foreløbige holdning

Regeringen er positiv over for og vil bidrage positivt til drøftelsen af nuværende og eventuelt fremtidigt arbejde vedr. kvalitets sikring og sammenligningssystemer.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre landes forventninger til drøftelsen er ukendt, men det forventes, at de fleste medlemsstater vil bidrage til formandskabsdrøftelsen.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Ungdom:

Pkt. 10: Forslag til resolution om nye rammer for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet

- vedtagelse
- udveksling af synspunkter

1. Resumé

Formandskabet ønsker en drøftelse og efterfølgende vedtagelse af en resolution om nye rammer for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet for perioden fra 2010 til 2018. Resolutionen tager udgangspunkt i Kommissionens meddelelse af 28. april 2009, og arbejdet påtænkes ligesom i denne fortsat at skulle ske inden for den åbne koordinationsmetode og inden for følgende otte indsatsområder:

1. Uddannelse
2. Beskæftigelse og iværksætterkultur
3. Sundhed og velbefindende
4. Deltagelse
5. Frivillige aktiviteter
6. Social inddragelse
7. Unge i verden, og
8. Kreativitet og kultur.

Arbejdet foreslås struktureret i treårige cyklusser med fastlæggelse af prioriterede områder inden for hvert af de otte indsatsområder i samarbejde med repræsentanterne fra de to formandskabstrioer, der dækker den pågældende arbejds cyklus.

Formandskabet ønsker endvidere at indarbejde et nøglebudskab til Det Europæiske Råd om vigtigheden i fortsat at integrere et ungdomsperspektiv i post-Lissabon-strategien og i at medvirke til gennemførelsen af de nye rammer for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet.

2. Baggrund

Den 28. april 2009 vedtog Kommissionen en meddelelse om det fremtidige europæiske samarbejde på ungdomsområdet: ”En EU-strategi for unge – investering og mobilisering – En fornyet åben koordinationsmetode tilpasset udfordringer og muligheder på ungdomsområdet.” Forinden da havde Kommissionen gennemført en høring om medlemsstaternes syn på det hidtidige europæiske samarbejde inden for ungdomsområdet og om, hvilke udfordringer samarbejdet står overfor i fremtiden.

På denne baggrund vedtog Rådet under det tjekkiske formandskab på sit møde den 11.-12. maj 2009 et sæt konklusioner om evaluering af de nuværende rammer for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet og om de fremtidige perspektiver for de nye rammer. Det svenske formandskab har herefter fremsat forslag til en resolution om nye rammer for samarbejdet for perioden 2010 til og med 2018.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Formålet med resolutionen er med udgangspunkt i Kommissionens meddelelse at opstille rammerne for de næste ni års europæiske samarbejde på ungdomsområdet. De overordnede målsætninger for samarbejdet bør iflg. forslaget være:

- a) at skabe flere og lige muligheder for alle unge med hensyn til uddannelse og på arbejdsmarkedet, og
- b) at fremme aktivt medborgerskab, social inddragelse og solidaritet for alle unge.

Opnåelsen af disse målsætninger bør fortsat ske inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode og gennem en tostrengt indsats:

1. initiativer på det specifikke ungdomsområde – dvs. politikker og tiltag, der specifikt er rettet mod unge på områder såsom ikke-formel læring, deltagelse og frivilligt arbejde, ungdomsarbejde og information, og
2. initiativer, der skal åbne mulighed for en tværsektoriel tilgang, hvor der tages behørigt hensyn til ungdomsspørgsmål ved ud-

formningen, gennemførelsen og evalueringen af politikker og tiltag på andre politikområder, der har en betydelig indvirkning på de unges liv. Med udgangspunkt i eksemplet med den europæiske ungdomspagt bør der fortsat integreres en ungdomsdimension i den fornyede Lissabonproces og den nye sociale dagsorden samt i relevante EU-strategier og –programmer.

Ad. 1): Blandt mulige initiativer nævnes velfungerende vejledningssystemer, bedre adgang til information for unge, styrket samarbejde med lokale og regionale myndigheder samt støtte til relevant forskning i og analyser af ungdomsspørgsmål.

Ad 2): Med inspiration fra Kommissionens meddelelse opererer resolutionsudkastet også med otte indsatsområder for perioden 2010-2018:

1. Uddannelse
2. Beskæftigelse og iværksætterkultur
3. Sundhed og velbefindende
4. Deltagelse
5. Frivillige aktiviteter
6. Social inddragelse
7. Unge i verden, og
8. Kreativitet og kultur.

Inden for hvert område opstiller resolutionen målsætninger for indsatsen og mulige initiativer til gennemførelse i og af medlemsstaterne og Kommissionen inden for deres respektive kompetenceområder.

For så vidt angår selve processen foreslår formandskabet den 9-årige periode opdelt i 3-årige arbejdscyklusser, hvor den første cyklus omfatter årene fra 2010 til 2012. For hver af disse cyklusser vil der blive fremhævet en række prioriterede områder for det europæiske samarbejde blandt de indsatsområder, der er fastlagt inden for rammen. Disse vil blive vedtaget af Rådet efter samråd med Kommissionen og i samarbejde med repræsentanterne fra de to formandskabstrioer, der dækker den pågældende arbejdscyklus. Disse prioriterede områder for EU-samarbejdet skal udformes, så de muliggør enten et bredere samarbejde mellem alle medlemsstaterne eller et tættere samarbejde mellem et mere begrænset antal medlemsstater afhængigt af de nationale prioriteringer.

De prioriterede områder for den første cyklus inden for denne nye ramme (Spanien, Belgien og Ungarn) er fastlagt i bilag II til resolutionen under den fælles overskrift ”Unge beskæftigelse.” Prioriteterne for den anden cyklus, som består af Polen, Danmark og Cypern, vil blive fastlagt på et senere tidspunkt.

I bilag III foreslås det at videreudvikle den strukturerede dialog med de unge og deres organisationer via en invitation til Kom-

missionen til at nedsætte en styregruppe på europæisk niveau for hver 18-måneders periode med bred repræsentation fra ungdomsområdet. Endvidere inviteres medlemsstaterne til selv at nedsætte nationale arbejdsgrupper eller at benytte allerede eksisterende strukturer til formålet, hvis de måtte ønske det.

Formandskabet ønsker endvidere som en del af resolutionen at fremsende et nøglebudskab til Det Europæiske Råds topmøde i december måned, hvori man opfordrer stats- og regeringscheferne til at sikre

- fortsat integrering af et ungdomsperspektiv i post-Lissabonstrategien,
- videreførelse af erfaringerne fra arbejdet med gennemførelse af Den Europæiske Ungdomspagt fra 2005, samt
- gennemførelse af den nye niårige ramme for det fremtidige europæiske samarbejde på ungdomsområdet, specielt for så vidt angår fremme af initiativer til bekæmpelse af den stigende ungdomsarbejdsløshed.

Formandskabet har endelig stillet to spørgsmål til ministrenes udveksling af synspunkter om den foreslåede resolution:

1. Det langsigtede perspektiv: Hvilke konkrete resultater af indsatsen inden for den nye ramme ville ministrene gerne se, hvis de var ministre med ansvar for ungdomsområdet også i 2018?
2. Det kortsigtede perspektiv: Hvad kunne i ministrenes øjne være medlemsstaternes første skridt til at gennemføre resolutionens forslag til initiativer inden for den nye ramme for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet?

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Spørgsmålet er ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

9. Høring

Forslaget har været drøftet på et møde i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse den 4. november 2009.

Specialudvalget havde ingen bemærkninger til forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark støtter formandskabets forslag.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at alle medlemsstater kan støtte formandskabets forslag.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Kommissionens meddelelse af 28. april 2009 – KOM(2009)200 - blev fremsendt til udvalget den 9. juli 2009.